

TERAPIE LYMFEDÉMU

MUDr. Hana Houdová

Centrum pro terapii lymfedému, Pardubice

Lymfedém je onemocnění mizního systému, které se může projevit kdekoli na těle, nejčastěji však na končetinách a v oblasti. Jde o tuhý otok zapříčiněný nedostatečnou transportní kapacitou mizního řečiště.

PŘÍČINY

A: vrozené – lymfedém primární

- nedostatečně vyvinutý systém mizních cév – projeví se otokem prakticky ihned po narození, častý je v období puberty i v dospělosti
- k otoku dochází tehdy, když množství přebytečné mizní tekutiny převyší transportní kapacitu nedostatečně vyvinutého mizního řečiště (např. po úrazu končetiny, náhlém zvýšení hmotnosti v těhotenství, při růži, zánětu žil apod.)

lokalizace

- postihuje jednu nebo obě dolní končetiny
- začíná na periferních částech končetiny, prsty jsou ztlustělé, hranaté
- tuhý otok se objevuje na hřbetu nohy, za kotníky, šíří se na bérce

B: získané – lymfedém sekundární

- nejčastěji jde o otok vzniklý po operacích nádorových onemocnění, kdy jsou odstraněny některé pro systém důležité mizní uzliny (v podpaží po operaci nádoru prsní žlázy, v tříse po operaci gynekologických nádorů u žen a prostaty u mužů)

lokalizace

obvykle začíná pod překážkou – na horní části paže, na stehně pod tříselem apod.

LÉČBA

Patří do rukou zkušeného zdravotnického personálu a lymfologa, provádí se na specializovaných pracovištích a je plně hrazena zdravotními pojišťovnami.

1. manuální mizní drenáž – Spočívá ve speciálních hmatech prováděných velmi jemně, pomalým tempem a dostatečně dlouhou dobu. Má za úkol odtransportovat přebytečnou mizní tekutinu z postižené oblasti.

2. přístrojová mizní drenáž – Do speciálních vícekomorových náleků natažených na postiženou končetinu je vháněn v určitém pořadí vzduch pod mírným tlakem a zesiluje účinek ruční drenáže. Na závěr ošetření je provedena vícevrstevnatá bandáž obinadly s krátkým tahem.

Intenzivní léčba trvá obvykle 4–6 týdnů.

UDRŽOVACÍ LÉČBA

- pacient nosí během dne kompresivní punčochu vyšší kompresní třídy nebo rukáv
- pacient provádí speciální cvičení v bandáži nebo s navlečeným kompresním rukávem/punčochou
- pacient může využít možnost zapůjčení přístroje od zdravotní pojišťovny k provádění denního domácího ošetřování.

PREVENCE !!!

Pacienti by měli dbát na důslednou prevenci infekčních onemocnění kůže, zejména erypsilu (růže). Je důležitá správná péče o kůži a nehty, prevence plísňových onemocnění kůže a nehtů, řádné ošetření drobných poranění postižených končetin. Neléčený mizní otok narůstá, je terénem pro opakované kožní infekce, znesnadňuje život, často vede k trvalé invaliditě.

Léčba je dlouhodobá, vyžaduje trpělivost a spolupráci ze strany pacienta, u vrozených poruch je celoživotní.